

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo, dne 5. novembra

ob 10. uri predp.

JAVEN SHOD

v veliki dvorani Nar. doma v Trstu.

DNEVNI RED:

- 1) Delovanje parlamenta v zadnjem zasedanju. Poroča državni poslanec dr. Rybář.
- 2) Poročilo o delovanju tržaškega mestnega sveta, oziroma deželnega zbora.

Na mnogobrojno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Grof Stürgkh sestavi novo ministerstvo.

DUNAJ 2. Ministru za uk in bogočastje grofu Stürgkhu je poverjena sestava novega kabineta. Stürgkh je bil zvečer v posebni audienci pri cesarju.

Zadnja poročila pravijo, da bo ministerstvo sestavljeno tako-le:

Ministrski predsednik bo grof Stürgkh, minister notranjih stvari baron Heinold, sedaj moravski namestnik; naučni minister Hussarek, sedaj sekcijski šef v naučnem ministerstvu; poljedelski minister profesor Horeček; minister za javna dela sekcijski šef Trnka; železniški minister sekcijski šef Forster; justični minister Hohenburger; trgovski minister sekcijski šef Rössler; finančni minister zopet dr. Mayer; deželnoobrambni minister fcm. Georgi, minister za Gališko Zaleski.

Angleška zbornica.

LONDON 2. Na današnji seji je bilo na državnega tajnika za unanije stvari stavljeno več vprašanj glede dogodkov v Tripolisu.

Inomost 2. Danes je bil zaključen kongres avstrijskih nemških socijalnih demokratov.

Italijansko-turška vojna.

Italijanska grozodejstva v Tripolisu. — Klanje žen in otrok.

LONDON 1. Dopisnik „Timesa“ opisuje, kako so se Italijani maščevali nad Arabci radi napada od 22. t. m. On imenuje postopanje Italijanov neopisno klanje. Oba mestna dela, iz katerih so Arabci napadli bersagliere, sta bila spremenjena v človeški klavnici. Postopanje Italijanov utegne še-le prav razvneti srd Arabcev.

LONDON 1. Današnji jutranji listi objavljajo dolge članke iz Tripolisa, kjer opisujejo krvavo klanje, ki so je Italijani uprizarili v tripolitanski oazi, ker so bili prisiljeni, da so se morali umakniti v mesto. Tri dni zaporedoma so Italijani streljali vrve, kar jim je prišlo pod puško. Število žrtev se ceni na 4000. Česa, kar bi bilo bolj obžalovanja vredno, se že dolgo ni videlo v nobeni vojni. — Neki dopisnik pravi: Doživel sem tu grozodejstva, ki se jih v 20. stoletju komaj daja opravičiti z vojaškimi razlogi.

Brez usmiljenja se je pobijalo žene in otroke Arabcev.

Turki zavzeli Tripolis? General Caneva ujet?

CARIGRAD 1. Turški minister je izjavil zvečer napram urednikom turških listov: To je najuspešnejši dan mojega življenja. Dne 29. oktobra se je našim četam in Arabcem posrečilo, udreti v Tripolis. Vsaka ulica je bila proti trikratni italijanski vsemoči vzeta z naskokom. General Caneva je bil že preje ujet. Kapitulacija ostalih Italijanov je neizogibna.

Poveljnik turških čet, polkovnik Nigehod je italijanski floti, ki se je zopet prikazala, dal sporočiti, da, ako bi bila izstreljena le ena kroglica, bi moral on odkloniti vsako odgovornost za življenje 8000 Italijanov v mestu.

BEROLIN 1. „Lokalanzeiger“ javlja iz Carigrada: Mahmut Sefket paša je izjavil v krogih prijateljev, da so Turki Italijanom iztrgali pet glavnih tripolitanskih fortov. — Turške čete da imajo mnogo moderne armade, ki je oborožena z boljimi puškami, strojimi puškami in tehnično popolnejimi topovi, nego so Italijani. Boj je divjal na

treh krajih in sicer v grškem delu mesta, v glavnih ulicah in v predmestjih. Dva italijanska oklopna križarja, ki sta se v trenutku boja približala obrežju, sta bila obveščena, da je v igri usoda vseh onih tisočev Italijanov, ki se nahajajo v turškem ujetništvu, ako bo iztreljena le ena sama kroglica.

Kaj pravijo Italijani?

DUNAJ 1. Tukajšno italijansko poslaništvo objavlja nasproti zmagoslavim turškim poročilom zadnjih dni sledeče, danes dospelo uradno poročilo: Italijani so dosežaj v Tripolisu zmagali v vseh bojih na morju in na suhem. Zasedli so Tripolis, Benghasi, Derno, Homs in Tobuk, pobili sovražnika, ter ga prisilili, da se je umaknil. Od tedaj so bili vsi napadi Turkov odbiti z velikimi zgubami istih. Italijani so pri tem uplenili mnogo topov in zastav. Po boju dne 26. t. m. ni bilo nikakega boja več. Italijansko poslaništvo opozarja, da samo Italija razpolaga s tripolitanskim kablom, dočim potrebujejo vse druge iz Tripolisa poslanske vesti več dni, iz česar se že razvidi njih neresničnost.

RIM 1. „Agenzia Stefani“ dementira na zelo energičen način vesti zunanjih listov, da so Italijani zagrešili grozodejstva na ženah in otrocih, ki se niso mogli braniti. Nasprotno je res, da zagreša sovražnik gusne čine na ranjenih Italijanih, kar dokazuje tudi dejstvo, da je število mrtvih razmeroma večje, nego ono ranjenih.

RIM 1. „Ag. Stefani“ javlja iz Tripolisa: Včeraj je bilo vse mirno. Naenkrat je padlo iz sovražnih gorskih topov nekaj šrapnelov. Na utrdbah ni bila provzročena nikaka škoda. Vojne ladije so začele streljati, ter razdele turške utrdbe in napravile štiri sovražne topove nesposobne za boj. Turki so bili poginani v beg.

RIM 2. „Agenzia Stefani“ javlja iz Tripolisa danes ob eni popoldni: Izvzemši enega včeraj ob 5. uri popoldne začtega napada, ki pa ni bil dalje preganjan, sta včerajšnji dan in tudi današnja noč minula mirno. — Iz Tobucka, Derne, Benghasi in Homsa ni nikakih vesti, ker radi značnih uplivov ni možna radio-brzjavna zveza. Včeraj ob 6. uri zvečer je bila pretrgana kablova zveza, ki je bila še-le o polnoči zopet vzpostavljena.

RIM 2. „Agenzia Stefani“ javlja iz Tripolisa od danes: Ob 5. zjutraj je začela sovražna artilerija izstreljevati posamezne strele v jugovshodni strani proti italijanskim vrstam. Strelji so ostali brezvspešni. Od 8. do 9.30 zvečer je sovražnik nehal streljati. Sicer ni opaziti nikakega znamenja kake sovražnikove akcije.

LONDON 1. Kakor javlja „Times“ dopisujejo tam dnevno italijanski transporti čet. Včeraj popoldne so Turki začeli obstreljevati mesto z dvema topovima, katera so jim pa Italijani vzeli.

Boji pred Benghasem.

CARIGRAD 1. Glasom neke brzjavke iz Benghasija se tam vrše noč in dan boji. Italijani so bili tepeni. Strategično važne točke se nahajajo zopet v rokah Turkov. — Italijani so bežali, pustivši na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih, ter orožja in streljiva.

Represalije Turkov.

CBRIGRAD 2. Porta objavlja okrožnico ministertva notranjih zadev v katerem se določa, da morajo Italijani plačevati ravnotako davke od podjetij kakor domačini.

Boji okolu Tripolisa.

CARIGRAD 2. Džumani Hakikat, zatrjuje, da boji v Tripolisu nadaljujejo.

Arabci iz Egipta na potu v Tripolis. LONDON 1. Iz Moite javljajo: 35.000 Arabcev iz Egipta je odšlo v Tripolis, da bi se pridružili sveti vojni proti Italiji.

CARIGRAD 2. Senat je pričel včeraj adresno debato.

Dokazano italijansko verolomstvo.

V svojem velikem, na široko zasnovanem, na nepobitnih dejstvih slonečem govoru, ki smo ga priobčili v izdanju od 1. novembra, je državni poslanec dr. Rybář opozarjal zbornico poslancev na vnebovpijoče, sramotno verolomstvo, ki so je zagrešili italijanski liberalci v Istri. Dokazal je na kričečem slučaju, kako Italijani kršijo pogodbe in teptajo dano besedo.

Italijani so — je pripovedoval dr. Rybář — delovali na, da vlada prevzame njihovo srednjo šolo v Puli v državno režiijo. In pri tem se je zgodilo nekaj nenavadnega, presenetljivega: vlada se je izjavila pripravljeno, da ustreže tej želji istrskih Italijanov, ali zahtevala je, da občina Puljska in dežela prevzmeta tamošnjo Ciril-

Metodovo šolo v svojo oskrb. Po daljših pogajanjih so Italijani privolili v to zahtevo vlade!! S podpismi deželnega glavarja dr. Rizzija, župana puljskega dra. Varetona in dveh občinskih svetovalcev so se Italijani v vsej formi obvezali, da ustrežejo zahtevi vlade!!

A potem se je zgodilo tisto nezasišano, sramotno izdajstvo: minulo je par dni in Italijani so — prelomili dano besedo! Kompenzациjo od strani vlade so spravili v žep, a protizahteve, v katero so se pismeno obvezali, niso izpolnili!!

To Rybářevo razkritje dne 27. oktobra je uprav senzacionalno delovalo na zbornico, tako, da so se Italijani čutili zadete kakor s kladivom po glavi. Udarce je bil tako silen, da so kar obnemeli. Od 24. do 31. oktobra je trajalo, predno so prišli k besedi. Tega dne še-le so namreč natrosili v „Piccolo“ nekaj mešane in prisiljene — salate! (Neki gospod pri deželnem odboru v Poreču nas bo menda umel, na koga cikamo).

„Piccolo“ očita Rybářu laž, češ, da ni res, da bi se bila deželna uprava obvezala v kaj in da ni res, da bi se bil ustanovil kak junktim med poddržavljenjem italijanske srednje šole v Puli in prevzetjem hrvatske šole v javno oskrb, češ, da zastopniki občine niti v smislu dež. šolskega zakona ne morejo prevzemati take obveznosti.

To da je stvar deželnega šolskega sveta, a odločilno besedo da nima občina, ampak deželni odbor. Občina naloga da je jedino ta, da skrbi za materialne potrebščine kake dovoljene šole.

Take obveze torej ni mogel prevzeti niti deželni glavar, k večjemu da bi jo bili mogli prevzeti členu večine deželnega odbora. Teh podpisov pa — tako vsklika „Piccolo“ — zaupnik samosvestno — na oni listini ni!! Deželni glavar da se je mogel obvezati k večjemu v to, da si bo prizadeval in da bo posredoval. In potem vsklika „Piccolo“ samosvestno: More-li dr. Rybář trditi, da deželni glavar dr. Rizzij ni storil tega in da ni držal besede?!

„Piccolo“ zaključuje s ponovno trditvijo, da ni bilo nikake obveze v smislu Rybářeve trditve, ter da bi bila taka pogodba prava sramota za dunajsko vlado, ker bi nasprotovala zakonu. Posluževanje takih sredstev — kakor si jih nabral dr. Rybář v svojem govoru — da ni dopustno.

To bi bila torej — salata, ki so jo nameršali v Poreču po večdnevem zasoplenju. Ukusna pa vendar-le ni, ker je zabeljena le s sofizmi in farizejskimi zavijanjem, ne pa z logiko, moralo in tisto lojalnostjo, ki se jej ne odezta nobena pošena politična stranka.

„Piccolo“ ne taji podpisa Rizzijevega na oni listini. Ne taji podpisov puljskega župana dra. Varetona in dveh občinskih odbornikov. Kje na svetu nima deželni glavar pravice govoriti v imenu deželnega odbora? Kje na svetu je občina, v katere imenu ne bi župan in občinski odborniki vsprejemali obvez? Mari naj bi na taka pogajanja hodili korporativno kar celi deželni odbori ali občinski zastopi?

Koliko bolj morajo veljati take obveze, ako so tudi politične naravi, ako se dajajo v imenu političnih strank!! V imenu teh se vendar vsikdar pogajajo njihovi pripoznani zaupniki in voditelji. Klasičen izgled za to imamo sedaj v Pragi na spravnih pogajanjih med Čehi in Nemci. Tudi tam se ne vrše pogajanja direktno od stranke do stranke, ali od korporacije do korporacije, marveč se pogajajo le njihovi zaupniki.

Politična in človeška morala pa zahtevata, da stranke respektirajo njihove obveze!

Mari pa ni dr. Rizzij pripoznan voditelj italijanske politične stranke v Istri, mari ni župan dr. Vareton odlični člen te stranke?!

In tudi če bi veljala „Piccolova“ teorija, da njiu podpisa nista obvezna za deželni odbor in občinski zastop v Puli — kaka je bila njiu dolžnost? Ta, da se z vso svojo avtoriteto zavzemata za to, da stranka pritrdi prevzeti obvez, a če ne bi vspela, da izvedeta konsekvence iz tega in — odstopita.

Tako velja povsodi, kjer še kaj velja politična morala in poštenje. — V največji meri pa velja to za obvezo, ki so jo dr. Vareton in dva občinska odbornika vsprejeli v imevu občinu, kajti v imenu občine je bila obveza dana v zakoniti obliki.

Dovolj. „Piccolo“ sam ne taji podpisov deželnega glavarja Rizzija in župana ter dveh občinskih odbornikov puljskih. Priznava torej, da je bil sklenjen pakt v smislu trditve dra. Rybářa!!

Kje je torej laž? Ne, le golo resnico je povedal dr. Rybář, rekši, da so Italijani na nesramen način pogazili pogodbo in snedli dano besedo.

Goriška mestna uprava.

V Gorici, 30. oktobra.

Trda slovenska pest začne prav kmalu trkati tudi na vrata goriškega magistrata.

Zaman se bodo Lahji upirali: v par letih dobe tudi Slovenci nekaj sedežev v mestnem starešinstvu. Revizija ljudskega štetja je ugotovila, da nas je v Gorici okoli 10.000. Lahov pa okoli 13.000, torej imajo poslednji presneto malo večino, da-si pri vsaki priliki kriče o italijanstvu Gorice. Pa pustimo jim to veselje! Sami se varajo; ko jih razmere prisilijo, da spregledajo, jih bo strah.

Izkazano število Slovencev v mestu nam nalaga dolžnost, da se začnemo intenzivnejše baviti z vprašanji, ki se tičejo mestne uprave. Naše občinstvo bo treba pobližje seznanjati s temi vprašanji, da bo vedelo, kako skrbje mestni očetje za koristi meščanov in davkoplačevalcev, izmed katerih je skoro polovica Slovencev. Zato se bomo večkrat bavili s tem in onim vprašanjem, ki bo aktuvelno, da bodo naši čitatelji iz Gorice obveščeni nepristransko o vsem, kar jih mora zanimati kakor meščane in davkoplačevalce.

Sedaj je na dnevnem redu načrt zakona za uvedbo najemninskega kraljarja z novim letom 1912, katerega dohodki pojdejo v prid mestne uprave. Izmed vseh slojev se čutijo najbolj ogrožene po tej novi davščini državni uradniki in uslužbenci in le-ti so bili prvi in edini, ki so na več shodih glasno protestirali proti tej novi, občutni obremenitvi.

Protest uradnikov in uslužbencev je povsem upravičen, ker oni so navezani na stalno mesečno plačo. Ker si oni sami plač, oziroma dohodkov ne morejo višati sproti, kakor hitro jih zadevijo kak večji izdatek, so prisiljeni vzdržavati ravnotežje v svojem gospodarstvu samo tako, da v razmerju z novim bremenom krčijo svoje potrebščine, oziroma izdatke. Seveda je to lažje rečeno, nego storjeno, in končno ima vse svoje meje možnosti.

Pod pritiskom silne draginje je že marsikateri uradnik in uslužbenec prišel do skrajne meje varčevanja — še korak dalje, in srednjim slojem se stalnimi plačami bo kmalu treba trpeti pomajkanja v pravem pomenu besede. Zato je stališče omenjenih stanov napram novi davščini popolnoma razumljivo in opravičljivo.

Tudi delavstvu ne cvetijo rožice. Res je sicer, da delavstvo potom svojih organizacij lahko sili delodajalce, da jim od slučajja višajo plače, vendar zadene nova davščina hudo vsaj en del delavstva, kajti najemščine po 200 K, ki so po zakonu davščine proste, ni v Gorici dobili niti za najubožnejše delavske družine. Sicer pa se bo ta davščina z leti prav gotovo višala. Hudo zadene ta davščina tudi trgovce in obrtnike. Res je sicer, da trgovci in obrtniki lahko svoje blago dražita, vendar morata vsled tega pričakovati manjšega konsuma in zato manjših dobičkov.

Trgovstvo v Gorici se ima itak boriti z velikimi težočami. Kriva je temu nemalo napačna gospodarska politika mestnega magistrata. Goriško mesto na sploh nazaduje v gospodarskem oziru. V dokaz za to navajamo, da se dohodki na davkih od obrtnij stalno nižajo. Padanje tega davka pomenja resno svarilo mestnim očetom; kajti ta povzra kaže na gospodarsko propadanje mesta.

Leta 1900 so znašali osebni davki 230.641 K, leta 1910 pa samo 184.397 K. Povsod kažejo dohodki na davkih stopnjevalni povišek, v Gorici pa so se ti dohodki v desetih letih znižali za 45.704 K. — Ne-prestano višanje doklad vpliva skrajno neugodno na najemščine trgovin. Domači trgovci vsled tega že sedaj z veliko težavo premagujejo tujo konkurenco. Sedaj pa še nov davek!

Trgovstvo tvori za vsako novo mesto eksistenčni steber in vir življenja. Sedaj pa naj plačujejo trgovci še 5% od najemščin svojih trgovin, ki se že doslej zelo visoke. Poleg tega so se komaj pred letom dnij povišale najemščine za 10 do 20%. Povišek so uveli tedaj vsled tega, ker so hišni gospodarji trpeli 15%tni povišek na dokladih k direktnim davkom. Magistrat viša in viša doklade, a vzlic temu se dohodki mesta — nižajo tako, da preti — glasom besed župana — mestu polom, če ga ne reši — najemninski kraljar, kateri v enem samem letu izžeme iz ubogih meščanov ogromni znesek 100.000 K!!

In potem? Mari mislite, da pride

mestno gospodarstvo v ravnotežje? Kaj še! Potrebno bo najemniški krajcar zvišati do 10%, in tudi to ne bo zadoščalo. Uvedejo nam še nove davčine kakor na vino v domačem konsumu itd. itd. Končno, ko bo mestno prebivalstvo oskubljeno do kože, in bo ekonomično upropaščeno, se morda prikaže — *vladni komisar*. Naj le pride, toda čimprej, da ne bo prepozno. V zadnjih 10 letih je mesto podvojilo doklade na vse direktne davke. Posledica temu je bila, da so se tudi najemščine skoro podvojile ter so povzročile tisto gospodarsko krizo v Gorici, s katero se danes borimo. Po drugi strani pa, namesto da bi tudi dohodek od obrtniškega davka narasel v istem razmerju, se je znižal za jedno petino. Torej v desetih letih so se zvišale v Gorici potrebnosti za 100%, dočim so se itak pičli dohodki mesta znižali za 20%.

Brezmiselnost in škodljivo gospodarstvo na goriškem magistratu zadevuje seveda vse meščane enako: Lahe kakor Slovence.

Najemniški krajcar naj bi se bil uveljavil poprej in sicer namesto lanskega poviška doklad po 15%. Meščani bi bili tedaj laglje plačevali 5% od najemščin. Ker so pa pred letom uveli 15% doklado, so hišni gospodarji že povišali najemščine za vsaj 12%. Sedaj bo stanovanec plačevali še drugih 5%, kar znači v enem samem letu 17% poviška. Po vsem tem je razburjenost med drž. uslužbenci v Gorici radi zgrešene mestne gospodarske politike docela razumljiva.

Le-tam pa bodi povedano, da so obč. svetovalci iz drugega volilnega razreda, to je tistega, kjer imajo ravno uradniki svojo besedo, enoglasno potrdili najemniški krajcar. Na prihodnjih volitvah naj si uradniki bolje ogledajo svoje kandidate za mestni svet! Toliko mimogrede. Na sploh pa so vsi drugi sloji napram mestnemu gospodarstvu popolnoma apatični. To je tudi razlog, da se magistratovci čutijo tako varne. Radikalnih prememb ne bo, dokler ne pride ob mestnih volitvah do enotnega nastopa kake koalicije vseh onih volilcev brez razlike narodnosti, ki bi hoteli spraviti v mestni svet za začetek vsaj močno opozicijo, sestavljeno iz množ, katerim bi bila naloga, polagoma delati na to, da se zavozeno mestno gospodarstvo spravi v normalen tir. Nujno treba, da tudi v mestni hiši goriški zaveže svežejši duh na modernih načelih slovesne gospodarske politike.

Ce se pretežna večina laških meščanov vsled prirojenega jim fatalizma brani ukvarjati se z mestnimi zadevami, pa pobrigajmo se zanje Slovenci! To je tudi naša dolžnost kakor meščanov, katerim — če prej ne — vsaj čez desetletje pripade vodilna vloga v mestni hiši goriški. — Toliko za danes.

IV. redni občni zbor NDO.

V nedeljo, dne 29. oktobra, se je vršil v lastni društveni dvorani v ulici Sv. Frančiška št. 2, IV. redni občni zbor „Narodne Delavske Organizacije“ v Trstu.

Občni zbor je otvoril predsednik gosp. Sosič v navzočnosti nad 250 članov, katerih število pa se je tekom zborovanja še znatno povišalo, in je v svojem nagovoru in poročilu poudarjal nujno potrebo obstoja „Narodne Delavske Organizacije“ za slovensko in sploh jugoslovansko delavstvo, ki je izpuščeno brez narodne organizacije. NDO v Trstu je postavljena na zdrava tla in delovati je le treba na to, da se razširi po vseh jugoslovanskih deželah.

Delovanje NDO je dvojno: gospodarsko in izobraževalno.

V gospodarskem oziru se je v zadnjem poslovnem letu delalo na to, da se izvede kolikor mogoče večja decentralizacija in v to svrhu je strokovno tajništvo tudi izvedlo že organizacijo nekaterih strok, druge pa se šele porajajo. V izobraževalnem pogledu je zlasti deloval izobraževalni odsek s predavanji, knjižnico itd. ter raznimi prireditvami poučnega in izobraževalnega značaja. Društveno glasilo se, žal, ni obneslo, ker so se člani premalo zanimali zanje.

V notranjem je NDO nekoliko hiral radi slabih finančnih razmer, ki so nastale vsled tega, ker je NDO že v svojem začetku napram svojim premajhnim sredstvom prekomerno podpirala zunanje svoje podružnice, zlasti Ajdovščino. Imela ni nikakih podpirateljev; vsa sredstva, ki jih je imela, so bila le članski doneski; bila je pač uboga, kakor je uboga naše delavstvo. Prav zato pa je tudi treba, da se delavstvo še bolj oklene te svoje organizacije, saj je lahko ponosno nanjo, saj je izšla iz njega in uspeva edino le po njem.

Delovanje NDO je nujno potrebno posebno v Trstu, kjer tuje delavstvo, zlasti regnikoli, odjedajo kruh domačinom.

NDO pa ima tudi še drug namen: da dvigne narodno zavest, narodni ponos našega delavstva. NDO je sicer popolnoma nepolitična, strogo strokovna, toda, ker narodno vprašanje igra tudi v politiki veliko ulogo, je tudi NDO v tem pogledu največjega pomena za našo splošnost.

Centralni odbor je imel težko nalogo, da ustreže vsemu in vsem, in če so se doslegli uspehi, je to pred vsemi zaslugi moža, ki je organizaciji že od njenega začetka žrtvoval svoje najboljšje moči, in to je tovariš dr. Mandić. (Dolgotrajno burno odobravanje in živio-kllici!)

Za nadaljnje delovanje je treba sloge. Bilo je opozicije, katere se pa ni bati, dokler se giblje v pravih mejah. To je je koristno. Delujmo vsi na to, da zasijejo jugoslovanskemu delavstvu in po njem vsemu jugoslovanskemu lepši dnevi, delujmo pa to po geslu: sloga jači, nesloga tlači! (Živahno odobravanje!)

Iz tajniškega poročila, ki je je podal g. Godnik, posnemamo, da je odbor imel 51 sej, in priredilo se je celo vrsto sestankov in shodov, med njimi dne 24. septembra 1910 sijajen protidraginski shod. Vsled povišanja članskih prispevkov se je število članstva nekoliko skrčilo. Društveno glasilo je moralo prenehati, ker se stroški niso pokrili z dohodki in je imela NDO občutno izgubo. Vsekako pa se dela na to, da se v kratkem zopet oživi društveno glasilo.

Poročilo omenja konference delavskih delegatov iz vseh jugoslovanskih dežel, ki se je vršila v Trstu dne 25. in 26. marca 1911, in drugih prireditev ob tej priliki.

Meseca aprila 1911 se je začelo z organizacijo narodnega ženstva, posebno služkinj. Ženska skupina pod vodstvom tovarišice Slamičeve in tov. Godnika je imela 29 sestankov in dva javna shoda.

Poročilo omenja potem zabavne prireditve, izlete, plese itd., zlasti pa praznovanje 1. majnika.

Strokovno tajništvo je vodil do 1. februarja Anton Ekar, od 1. februarja do 1. majnika Josip Jedlowski, od tedaj dalje pa je vodil tov. Vranković. Pravovarstveni urad vodita od 1. majnika dalje gg. dr. Rekar in dr. Kukelj.

Dne 15. marca 1911 se je ustanovil izobraževalni odsek, ki mu je predsedoval tov. Žiberna in ki je imel 16 sej ter je priredil celo vrsto predavanj, katera pa, žal, niso bila obiskana najbolj. Ker se je meseca junija tov. Žiberna odpovedal predsedstvu, je stopil na njegovo mesto tov. Godnik. Knjižnica se je znatno izpopolnila. V zadnjem času je odsek poskrbel tudi za pouk v petju. Ustanovil se je tudi poseben dramatični pododsek, ki mu je namen prirejanje gledaliških predstav. Predsednik dramatičnemu pododseku je tovariš Udovič-Mihajlovič. Izobraževalni odsek otvori v kratkem govorniško šolo.

NDO se je preselila v svoje sedanje prostore dne 24. avgusta 1911 in se je določil poseben upravni odbor za upravo društvene dvorane, ki mu je na čelu tov. A. Delak.

Poročilo omenja še ustanovitve „Prve tržaške narodne godbe NDO“ in zaključuje s pozivom na delavstvo, da naj se čim ožje oklene NDO.

Poročilo je bilo odobreno brez prigovora.

Blagajniško poročilo, ki je je podal tov. Delak, izkazuje 13296.86 K dohodkov in 13176.33 K izdatkov, torej K 120.53 preostanka. Med dohodki znaša članarina K 3806.—, dohodki podpornega fonda K 2996.38, društvene prireditve K 2097.98, vrnjena posojila K 2149.— in prispevek „Konsumne zadruge“ K 224.—; izdatki n. pr. upravni stroški K 4195.14, podpornice K 2121.40, društveno glasilo K 1233.62, stanarina K 2800.—, knjižnica in čitalnica K 163.55, plačani dolгови K 768.80, razno K 785.84 in stroški izleta v Devin K 583.22.

Blagajnik je omenjal, da je zastoj najlepši program, ako društvo nima dobre gnotne podpore. Treba je, da se NDO postavi na trdnjša gnotna tla, da se ozdravi rane prejšnjih let. V ta namen se priredi tombola, ki naj da priliko delavstvu, da pomaga svoji organizaciji.

Bilanca izkazuje K 3084.53 aktiv in K 4600.26 pasiv, torej K 1514.77 primanjkljaja. — Blagajnikovo poročilo je bilo odobreno.

Ker je strokovni tajnik tov. Vranković bolan v bolnišnici, se na predlog tov. dr. Mandića preloži poročilo strokovnega tajništva na izreden občni zbor. Poročal je le tov. dr. Mandić na kratko, da se je že deloma izvedla glavna reforma: samostojna strokovna organizacija. Obstoji že zveza prometnega delavstva in mnogo se dela za enaki zvezi kovinarjev in delavstva kemičnih tovarov, zlasti zadnja šteje že več skupin. Dobro napreduje tudi organizacija ženstva. Podružnice so ostale iste, kakor so bile v prejšnjem letu.

Veliko dela čaka skupino NDO v Istri, kjer hočejo krščanski socialci preplaviti deželo s svojimi organizacijami. NDO ni politična in združuje v sebi delavstvo različnih političnih nazorov. Kakor uspeva „Zveza jugoslovanskih železničarjev“, ki stoji na enakem stališču, tako mora biti tudi z NDO. NDO se ne bo spuščala v nikak boj, ako ga ji ne vsilijo drugi; če se pa stori to, bo pa branila svoje stališče najodločnejše in s vso energijo! (Živahno odobravanje!)

Omenjal je tudi pravovarstva ter delovanja voditeljev pravovarstvenega urada, gg. dr. Rekarja in Kuklja, ter odvetniških pisaren dr. Brničeve in dr. Slavikove, ki nudita delavstvu odvetniško pomoč. Izreka vsem zahvalo s prošnjo za nadaljno naklonjenost. Pravovarstvenih slučajev je bilo vseh 65.

Za na to sledeči volitvi se je sklenilo, da se glasuje z dviganjem rok. Izvoljeni so bili: za predsednika tov. dr. Jos. Mandić (živahno odobravanje!), v odbor pa: Žiberna, Pečar, Grebenc, Škuln, Godnik, Zander, Sosič, Delak, Susič in Štir; za namestnika: Verčon Krist. in Bonano; v nadzorstvo: dr. Rybář, Mladovan, Petrič, Čepek in Munih Andr.; v razsodišče: Trobec, Križmančič, Rupnik, Miklavc Ant. in Valenčič.

Ker tov. dr. Mandić ni bil navzoč pri volitvi in je ob odhodu izročil predsedniku pismeno izjavo, da ne sprejme eventuelne izvolitve za predsednika, se je izvolila deputacija, ki je odšla ponj in ga naprosila, da sprejme izvolitev.

V imenu ZJŽ je na to pozdravil zborovalec podpredsednik ZJŽ tov. Ivan Jaklič, ki je poudarjal potrebo slovesne delovanja in priporočal, da naj NDO izčisti iz sebe one, ki bi nasprotovali skupnemu delu.

Ko je še pozval tov. Brandner navzoče k slovesnemu delu za stanovske in narodne koristi delavstva in je predsednik Sosič sporočil zborovalcem, da deputacija ni našla tov. dr. Mandića, in se je naročilo odboru, da pregovori tov. dr. Mandića, da gotovo sprejme predsedstvo, se je zaključil občni zbor.

Upajmo, da bo NDO v novem poslovnem letu uspevala kar najboljše in da stori čim daljši korak k njenemu cilju: združitvi vsega jugoslovanskega delavstva pod svojimi okriljem, česar toliko njej sami, kolikor našemu delavstvu kar najodkritosrčnejše želimo!

—r.

Domače vesti.

Smrtna kosa. Na dan Vseh Svetih je umrl v Trebčah, kjer je živel v pokoju, umirovljeni župnik Anton Hrovatin. Pokojnik je bil rojen na Opčinah leta 1836; mnogo let je bil duhovni pomočnik pri Novem sv. Antonu, pozneje pri Sv. Jakobu, kjer je bil po smrti pok. župnika Karla Mosé imenovan župnikom. Pred neolikimi leti je šel v pokoj in se naselil v Trebčah. Pogreb se vrši danes in prepeljejo pokojnika na pokopališče na Opčinah. N. v m. p.

Prihod srbskih pevcev. Kakor že objavljeno, pride v nedeljo 5. t. m. Beligradske pevsko društvo pod vodstvom znamenitega glasbenika Mokranjca v Trst. Zjutraj ob 10.30 bodo pevci peli pri liturgiji v pravoslavni cerkvi. Zvečer priredi društvo s svojim mešanim zborom koncert v gledališki dvorani Narodnega doma. Po koncertu bo v dvorani komers.

Pevci pridejo z brzovlakom ob 9. uri zjutraj na južni kolodvor. Pričakovali bodo goste zastopniki tukajšnje srbske občine in člani štirih tržaških pevskih društev.

Kakor doznajemo, se udeležijo vsprejema tudi mnogo članov okoliških pevskih društev ter mnogo drugega slovenskega občinstva. Beligradske pevsko društvo in njega vodja kapelnik in skladatelj Mokranjac sta v zadnjih letih priredila že razne turneje po slovenskem in tujem ozemlju ter sta povsod nastopila s svojim krasnim petjem častno in z velikimi uspehi. Gotovo torej prihod teh znamenitih pevcev razveseli tudi tržaško občinstvo, ki vendar že od nekdaj tako ljubi petje.

Program koncerta beligradskega pevskega društva:

I. del. Dav. Jenko: Ouvertura „Kosovo“, svira godba. 1. Bortnjanski: „Sej den je gože sotvoril Gospod“, psalm, mešani zbor. 2. Mokranjac: „Primorski napjevi“, mešani zbor. 3. a) „Bom šel na planince“, b) „Potkan ples“, mešani zbor. 4. Vilhar: „Matija Gubec“, velika balada za mešani zbor. Svira godba.

II. del. 5. Mokranjac: „X-a Rukovet“. Pesmi z Ohrida, mešani zbor. 6. * Tenor solo, g. M. Mijatović. 7. Božinski: a) Pod onom jelom“, b) „Dugo se polje zeleni“, Binički: c) Čini ne čini“, mešani zbor. 8. Mokranjac: „V-a Rukovet“. Pesmi iz Stare Srbije in Macedonije, mešani zbor. Zborova voditeljja: Steva Mokranjac, častni pevovodja, in Miloje Milojevič, stalni pevovodja „Beligradskega pevskega društva“. Po koncertu komers. Pri koncertu svira godba c. in k. pešpolka št. 97. Začetek koncerta ob 8. uri zvečer.

Darovi „Beligradskemu pevskemu pevskemu društvu.“ Kakor smo izvedeli, se pripravljajo za naše dične goste, ki bodo v nedeljo dne 1. novembra koncertirali v veliki dvorani Narodnega doma, krasni darovi. Tukajšnji Srbi izročijo slavnemu komponistu in pevovodji srebrn venec z nadpisom: Nestoru srbske pesme — Srbi Trščani. Ravno tako izroči tudi naša „Glasbena Matice“ venec „svojemu vrlému tovarišu — Beligradskemu pevskemu društvu“. Oba ta venca bosta poklonjena za časa koncerta po deputacijah omenjenih društev na odprtem odru.

Za ta koncert vlada veliko zanimanje med vsemi sloji. — Vstopnice so v prodaji v „Slovanski knjižarni“ Josipa Gorenjca. — Prepričani smo, da se ta večer zberejo v „Narodnem domu“ zastopniki vseh tržaških Slov. pod okriljem bratskega pev. društva.

Prijateljstvo našega gledališča. Prejeli smo: Jutri zvečer ob 8.30 se bo vršil v gledališni dvorani izreden občni zbor našega „Dramatičnega društva“ vsled demisijske dosedanjega odbora. Ker bo to zborovanje velikega pomena za razvoj in bodočnost te naše važne kulturne institucije, je najnujnejše potrebno, da se gg. člani udeležijo tega zborovanja v čim večem številu. — Pozivljamo torej gg. člene na jutranji izredni občni zbor „Dramatičnega društva“.

„Intimni večer“ se bo zvala prva zabavna prireditev „Slovanske čitalnice“ v tem letu, in se vrši v soboto 4. t. m. Vsopred je nad vse zanimiv in zabava obeta biti kar najzabavnejša in najintimnejša!

Zapriseženje vojaških novincev. Na praznik Vseh Svetnikov so bili slovesno zapriseženi vojaški novinci tukajšnje garnizije.

Pogreb. V torek ob 3. uri popoldne se je iz mrtvašnice pri sv. Justu ob ogromni udeležbi nad 1000 oseb vršil pogreb pokojnega Frana Poljšak, ki je, kakor smo poročali, ponesrečil v čistilnici riža. Pokojnika so nesli delavci omenjene tovarne do sv. Jakoba in tam so ga položili na mrtvaški voz, ki ga je odpeljal na pokopališče pri sv. Ani. Pred krsto so nesli več vencev. Pogreb je preskrbelo novo pogrebno podjetje.

Oba praznika smo imeli lepo jesensko vreme. Zato so oba dneva nepregledne množice romale na pokopališče pri Sv. Ani. Včeraj na praznik sv. Justa, mestnega patrona, je bila ob 10. dop. v baziliki sv. Justa pontifikalna maša, ki jo je služil škof mons. dr. Andrej Karlin, ki je imel med mašo tudi propoved, po maši pa je podelil papežev blagoslov. Službi božji je prisostvoval tudi mestni župan dr. Valerio. Bazilika je bila natlačeno polna vernikov.

Tržaška mala kronika.

Pomivalki — tatici. V gostilni „Alfa Cooperativa“ na trgu sv. Ivana je bilo ukrađenih raznih reči kakor vilice, noži, žlice, perilo itd., ne da bi bilo vzlic vsemu nadzorstvu možno zalotiti tatove. Konečno je vodja gostilne osumil dve ženski, ki sta bili zaposleni v kuhinji kakor pomivalki in sicer Marijo Bottigeli, staro 65 let, stanujočo na Velikem trgu št. 6 in Antonijo Fioratti, staro 66 let, stanujočo v ulici Dante Alighieri št. 9. Ovadil je obe policiji, ki ja je spravila pod ključ. Ko so preiskali njuni stanovanji, so našli v obeh mnogo predmetov, ki so bili lastnina „Cooperative“, kakor n. pr. brisalnice, nože, srebrne žlice in vilice iz alpeke. Battigeli je priznala tatvino, dočim je njena tovarišica trdila, da je je omenjene predmete dala shraniti neka oseba!! Vodja gostilne je še izjavil, da je bilo v zadnjem času ukradenih 11 namiznih prtov, 34 prtčev in 64 žlic, nožev in vilic v skupni vrednosti 292 K.

Goljufija 700 kron. Krivec aretiran. Glasovita pevka Helena Odilon bi bila kmalu postala žrtev precejšnje goljufije, ki jo je hotel na njeno škodo izvršiti šofer Ivan Mezgec, star 25 let iz Maribora, ki je bil nedavno v njeni službi v nekem kraju blizu Reke. Mezgec je z izredno spretnostjo znal popolnoma posneti pisavo pevke, in je pisal odvetniku dr. Frischauerju njenemu zastopniku pismo, v katerem je zahteval, naj mu isti takoj pošlje znesek 700 K.

Odvetnik, ki ni prav nič dvomil o pristnosti pisma, je poslal naročni denar poste restante na glavno pošto v Trst. — Potem se je pa vzbudil v odvetniku sum, da gre morda za kako goljufijo in zato je brzojavil glede stvari tukajšnji redarstveni oblasti, ki je takoj odredila potrebnost, da bi prišel tiček v past. Mezgec je res prišel po denar, a je bil aretiran. — Ko so ga preiskali, so našli pri njem pripravljano drugo pismo, s katerim je hotel izvršiti drugo goljufijo.

Pod ključem radi javnega nasilstva. Blizu Chiozza sta se zvečer prvega praznika pretepele dve osebi. Okolu njih se je bila zbrala velika množica ljudi. Ko je redar došel na lice mesta, je našel samo enega pretepačev, ki je bil tudi ranjen. Redar ga je vprašal za ime onega drugega ki ga je ranil, nakar je poslednji odgovoril s psokvami. Tedaj ga je pa redar proglasil aretiranim, čemur se je pa uprl. Dve osebi sta hoteli aretiranca osvoboditi, ali obe je redar aretiral (bila sta to neki Lovrenc Medon in Remo Comisso). Med tem so došli neki policijski agent in več redarjev, toda prvi aretiranec Ivan Tome star 21 let, mehanik, stanujoč v ul. della Ferriera št. 25 se je nadalje upiral redarjem in se s pestjo sunil agenta v prsi. Ko ga je redar vedel na inspektorat v ul. Chiozza je Tome pobegnil, na živžiganje redarjevo je pa prihitel neki civilni agent, nakar sta Tometa zvezala ter ga odvedla v ul. Tigor, kjer je na razpolago dež. sodišča.

Koledar in vreme. — Danes: Vernih duš dan (v Trstu). — Jutri: Karol Bornej šk.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 17.5° Cels. — Vreme včeraj: lepo, veter.

Društvene vesti.

Dramatično društvo bo imelo jutri v soboto izredni občni zbor ob 8.30 zvečer.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov in „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ sklicujeta za v soboto zvečer dne 4. novembra 1911 v veliko društveno dvorano v ulici sv. Frančiška Asiškega št. 2 javen železničarski shod, z edino točko dnevnega reda: Poročilo delegatov o sedanji situaciji.

Železničarji! Resnost sedanjega položaja zahteva, da se vsak železničar udeleži tega shoda!

Člani tržaške podružnice „Glasbene Matice“ so pozvani, da se udeležijo v nedeljo 5. t. m. ob 9. uri zjutraj vsprejema

pevskega zbora Belgrajškega pevskega društva na južnem kolodvoru.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu

vabi na svoj **PEŠIZLET V DOLINO** ki se vrši prihodnjo nedeljo, dne 5. novembra 1911 v civilnih oblekah.

Zbirališče „Narodni Dom“. Odhod točno ob 1. uri popoldne, prihod nazaj v Trst ob sedmih zvečer.

K mnogobrojni udeležbi so vabljeni tudi ostala društva „Tržaške sokolske župe“.

Vaditeljski zbor.
Čitalnica pri sv. Jakobu. Vsled raznih zaprek prične glasbena šola šele prihodnji teden svoje delovanje. Kdor se še želi vpisati, naj se čimprej javi ustmeno ali pisмено. St. Jakobčani in drugi v bližini sv. Jakoba, vpišite se v velikem številu v to koristno šolo!

Akad. društvo slovenskih agronomov „Kras“ na Dunaju javlja, da priredi svoj prvi redni občni zbor dne 4. novembra ob 8. zvečer v „Leithner Restaurant“ I. okraj, Auerspergasse 6.

Slovensko akademsko društvo „Ilirija“ v Pragi si je izvolilo na zadnjem občnem zboru sledeči odbor: predsednik iur. Vauc Radej, podpredsednik pharm. Hugo Mužina, tajnik pharm. Fedor Gradišnik, blagajnik podpornega fonda iur. Fran Bračič, blagajnik pharm. Josip Ančič, knjižničar iur. Fran Jarc, gospodar pharm. Dragotin Ostan, arhivar med. Zvonko Janežič, revizorja iur. Anton Kosi in iur. Juro Korent.

— Pevski zbor slovenskih akademikov v Pragi je kakor vsako leto tako tudi letos zopet na praških pokopališčih dne 1. nov. pel tamkaj pokopanim Slovincem nagrobnice.

Akad. tehn. društvo „Tabo“ v Gradcu naznanja, da si je izvolilo na svojem občnem zboru 28. vinotoka za zimski tečaj ta-le odbor: Predsednik: cand. phil. Ljudevit Mlakar, podpredsednik: stud. phil. Greg. Čremošnik, tajnik: stud. phil. Maks Kovačič, blagajnik: stud. iur. Mil. Kolar, knjižničar: stud. iur. Mir. Skorjanec, gospodar: stud. med. Jos. de Gloria, namestnika: stud. iur. Jos. Jeraj in stud. phil. France Ramovš, pregledniki: cand. iur. Julij Cučar, cand. tehn. France Fischer in cand. med. Rado Schober.

Nar. del. organizacija.

Novoizvoljeni odbor NDO ima svojo prvo sejo danes zvečer ob 7.30 v prostorih NDO, v ulici sv. Frančiška 2, II. Prosi se tovariše odbornike, da se seje zanesljivo udeležijo.

Naše gledališče.

Na Vseh svetih dan smo imeli v našem gledališču dve predstavi, popoldne seveda neizogibno, a prav zato menda gledališke blagajne vsega germanskega in opičje mu sledečega slovanskega sveta polnečo Raupachovo žaloigro

„Mlinar in njegova hči“,

ki bo polnila hiše, dokler bo na svetu kaj sentimentalnih zaljublencev in otrok, ki se boje v rjuhe zavilih „strahov“. O „vrednosti“ te žaloigre govoriti bi bilo gotovo odveč, o uprizoritvi pa rečemo tudi le, da je vse osobje storilo svojo polno dolžnost, od Kristofa Črnota pa tja dol do „prikazni“, da je bilo vse lepo, prizor na pokopališču celo strašno in grozno lep, da je manj pogumim kar gomezelo po hrbtu, da je bil ubogi Konrad zelo obupan in je nesrečna Marica umrla zelo lepo, prevedena s svetotajstvi za umirajoče, pogreb pa je oskrbel vaški grobokop Luka. Bog daj i Mlinarju i njegovi hčeri večni mir in pokoj, naj v miru počivata! Amen!

Zvečer je bila na sporedu V. Hugojeva drama

Lukrecija Borgia.

Viktor Hugo je prvak francoskih romantikov, velik v liriki, a mnogo manjši v drami, kjer daleč zaostaja za klasikoma Molièrom in Racineom. In „Lukrecija Borgia“ ni niti najboljša njegova dramatično delo ter gre prvenstvo gotovo drami „Kralj se zabava“. Slovenski prevod, ki je na razpolago našemu gledališču, temveč je povzet iz nemščine in mestoma šepa celo precej občutno. Če se odloči naše gledališko vodstvo za reprizo drame, naj bi se tekst prej pošteno revidiral, stvar dramaturga.

O naši uprizoritvi „Lukrecije Borgie“ je pač težko izreči pravilno sodbo. Je pač stvar težavna zato, ker se nikakor ne moremo otresti mnenja, da klasičnopatični deklaracijski ton nikakor ni na mestu v tej drami, ki nima na sebi niti najmanj klasičnega. Schillerjevih „Razbojnikov“, Goethejevega „Götze von Berlichingen“, Lessingove „Emilije Galotti“, ali če hočete, tudi Shakespearejevega „Beneškega trgovca“ vendar ne bo šel nihče deklamirati kakor kak slavnostni prolog, dasiravno so to več ali manj res klasična dela klasikov, dočim

pa, kakor je rečeno, v Hugojevi „Lukreciji“ ne najdemo prav čisto nič klasičnega, ako izzamemo edino-le njeno neklasično snov iz klasičnega cinquecenta, klasičnega v svoji renesanci, preporedu iz srednješke okorele grandee k staroklasični naravni lepoti. Pričani smo, da so tudi tedaj ljudje, bili ljudje, da so govorili drug z drugim, ne si pa v visokopatičnem tonu deklamirali svojih „dobrih dnevov“ in „lahkih noči“.

Bodimo si pa tudi toliko odkriti in priznajmo, ako bi bil tudi ta ton na mestu v Hugojevi „Lukreciji“ da še nismo dorastli takim stvarjem vzlic svoji najboljši volji kajti volja tu ne zadostuje, treba je tudi znanja, ki si ga pa naše sicer nadarjeno in resno po popolnosti, stremeče igralsko osobje, ki se šele otresa diletantizma, ni moglo pridobiti tekom svojega tako kratkega resnega sodelovanja v hramu dramatične umetnosti. Saj moremo resno govoriti o tej umetnosti med nami komaj dobro leto sem, a naša režija tudi ne more delati — čudežev, saj je že tako storila več, kakor je kdo mogel pričakovati.

Patos ima pač sestro, ki se ji pravi — smešnost, in ta sestra le prerada triumfira nad bratom; treba je res dovršenega umetnika, da ju drži narazen.

Naslovna uloga je bila v rokah ge. Dragutinovičeve, in tu velja pač splošna sodba, da je ga. Dragutinovičeva prekosila sama sebe. To je bila Lukrecija Borgia, pravi demon maščevalnosti, a vendar tako nežno ljubeca mati. To ni bila igra, to je bilo toplo, vroče življenje, in prav zato, ker v njej ni bilo niti trohice onega nenaravnega patosa. Taki bi morali biti tudi vsi drugi, in Lukrecija Borgia“ bi bila pomenila za naše gledališče triumf dosedanjosti.

G. Ljubič kot Gennaro se je res potrudil, da bi dosegel umetniško višino svoje vrstnice, toda ni se mu posrečilo in to prav na račun patosa. Naj bi bil igral naravno, in dosegel bi bil svoj namen.

Edini, ki je našel pravo pot med ome-

Prečastiti gospod

Anton Hrovatin

župnik cerkve sv. Jakoba v Trstu

je po kratki bolezni previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v petek, 3. nov. 1911. ob 10. uri predp.

TREBČE, dne 1. nov. 1911.

Žalujoči ostali.

Josip Marc

je po dolgi in mučni bolezni, v 34. letu svoje starosti, danes v naročju svojih dragih v Gospodu zaspal.

Žalujoča soproga **Marija**, hčerka **Ivanka**, sin **Rudolf Dušan** naznanjajo prežalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancom.

Pogreb predragega pokojnega se bode vršil v petek 3. t. m. ob 3. in pol popol. iz hiše žalosti: dvorec „Ivanka“ na Vrdeli št. 656 (pri Sv. Ivanu).

TRST, 1. novembra 1911.

Žalujoči ostali.

To velja mesto posebnega obvestila.

NOVO POGREBNO PODJETJE, TRST
Corso 49 (Trg Goldoni)

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Cevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici. Prodajalna čevljev v Trstu, ul. Barriera vecchia 38.

Ima vedno v svoji zalogi bogato izbero vsakovrstnih čevljev lastnega izdelka za vsaki stan. Toplo se priporoča posebno Slovincem v mestu in okolici, da se pridno poslužujejo domačih izdelkov naše zadruge.

SPREJEMAJO SE TUDI POPRAVE.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. A. Bernhang-a MOR. OSTRAVA

G. J. SERRAVALLO

Trst.

V odgovor na Vaše pismo si štejem v čast Vam naznaniti, da jaz uporabljam in že več let predpisujem z najboljšim uspehom Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** pri rekonvalescentih po težkih boleznih kot sredstva za pospeševanje teka in proti šibkosti žensk po izgubah krvi radi težkega poroda.

MOR. OSTRAVA, 17. 4. 1910.

Dr. A. BERNHANG.

Nova : čevljarska : delavnica

Ignac Žiberna

Plazza Sansovino 8 (na zgornjo stran predora Montuza)

Izdeluje in popravlja vsakovrstna obuvla za moške, ženske in otroke; sprejema naročila po meri.

DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
Ima svoj

AMBULATORIJ

v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banko).

Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 pop

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši : prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5. II.

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in se obrtni razstavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov

Ivršuje naročbe vsakovrstnih sodov, bodisi za vino, spirit, likere, tropinovec, olje, ali vovec, maraškin itd. Jamčim za dobro delo in po nizkih cenah, da se ne bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike.

1422 **Fran Abram**
Trst, ulica S. Francesco 44.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specijalist za popraviljanje roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamčim za popolno delo in se ne boji konkurence.

Zdravljenje : krvi

Čaj „Tisočletni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim sluzi, jim, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeleni osnut za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlični lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“

Trst (mestna hiša) — Telefon 377

Postne pošiljave se izvršujejo takoj in franco, ako se doplačajo Kron 1 10.

Prva primorska tvornica za lesne izdelke z vodno silo

tvrdke A. KRIZNIC :: ob kolodvoru Podmelec

SPREJEMA V IZVRŠITEV:

vse v stavbeno mizarstvo stroko spadajoče izdelke za HIŠE, VILE, SOLE, BOLNIŠNICE, CERKVE, JAVNA POSLOPIJA itd. kakor: OKNA, VRATA, PODOVE, PORTALE; popolne opreme LJUDSKIH ŠOL, ŠOLSKE KLOPI po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno. — Zahtevajte vzorce in cene.

Parketna tvornica

opremljena z najnov. stroji nudi parketne desice iz hrast. in bukovega lesa. Postrežba takojšnja za vsako množino!

Strgarski oddelek nudi vse v strgarsko stroko spadajoče izdelke. — JAMSTVO!

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. — Obisk strokovnjaka

interesentom brezplačen.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

2051

Sprejme razcarinjanje kakoršnegasibodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

Vsem : gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni, po kakovosti ne dosegljivi slovenski izdelek.

v korist družbi sv.
Cirila in Metoda I

njenima bratom in sestro, je bil g. Dragutinovič kot Alfonso. Da so ostali zadeli njegov ton, bi bila cela igra dobila vse drugo lice, s katerim se sicer ne strinjamo, a v enotni izvedbi bi bil sledil gotovo vse drugačen uspeh.

Gubetta, Lukrecijin zaupnik, ni uloga za g. Požarja, ki je storil sicer vse, da reši, kar se je dalo rešiti, a vzlic svoji najboljši volji ni mogel popraviti intendatove pogreške pri razdelitvi ulog.

Dobro je bil g. Bratina kot Maffio in prav tako tudi ostali benečanski plemenitaši, in prav simpatična je bila g. Lepuševa v ulogi princezine Negrone. Lukrecijinemu spovedniku je popolnoma manjkalo „das Salbungsvolle“ duhovščine tistih časov. Zadržna stika, pojedina pri princezini je bila še precej naravna in zato tudi dobra, pokazalo se je edino le, da bo naša gledališka uprava morala žrtvovati še marsikaj, predno bo naš oder odgovarjal vsaj najnujnejšim potrebam. Dvorano pri kaki princezini tistih časov si človek predstavlja pač nekoliko drugače. Tisto rdeče zagrinjalo bi moralo absolutno v penzijo in mrtvaške krste bi se lepše nadomestile s primernim, pravilno perspektivno slikanim proscenijem, s čimer bi se dobilo tudi več prostora. Pri eventualni reprizi naj bi se upoštevalo to. — r.

V nedeljo, 5. novembra bo samo popoldanska predstava, ker je za zvečer dvorana oddana „Beligraskemu pevskemu društvu“. Uprizori se repriza

„Trnjučica“

Sodeluje vojaška godba. Začetek predstave bo ob 4. uri popoldne.

Danes zvečer ob 8. uri skušnja za opereto. Vsi solisti, dame in gospodje zbora so naprošeni točno priti.

DAROVI

— O priliki krste malega Svetkote je nabrala kumica K 7.— in sicer so darovali gg. Bekar Anton K 2, Bekar Jožef K 2, Skok Blaž K 2, Obersnel Lela 1 K. Denar hrani lns. oddelek.

— Namesto venca na grob pok. Francu Poljšak so mlinarji in profesoristi čistilnice riža izročili vdovi pokojnikovi K 58.— Na tem plemenitem činu se vdova najpristneje zahvaljuje.

— Ženski podružnici je daroval g. Vekoslav Plesničar 15 listkov Tolstovrške slatine po 20 vinarjev, skupaj 3 krone.

Vesti iz Goriške.

Društvo „Lastni dom“ na Livadiji vrlo napreduje. Gradba malih, enodružinskih dvorcev ni prenehala in nadejati se je, da nakupljena zemljišča dobo kmalo slovenskih odjemalcev in da se ta naša kolonija znatno pomnoži in prizida še v letu 1911/12 toliko hiš, kolikor jih je do sedaj sezidanih. — Kakor impozantna skupina približno 70 hiš bo zamogla radi napeljavne vode in razsvetljave še z boljšim vspehom pritiskati na magistrat, nego je bilo možno to do sedaj.

Obče se pa želi, da predsedništvo preide v roke, ki bi res same vodile zadrugo, ne pa, da to prepušča drugim.

Obžalovanja vredno je tudi, da se kakor udje vsprejemajo ljudje, ki niti po imenu niso še Slovenci. Ako se je v tem pogledu grešilo v minulosti, naj se ne grši v bodočnosti več!

Mala nasprotstva med udi naj se poravnajo in tudi tu naj velja geslo: „Ljudje božji, ne pravdajte se!“

V Kobjeglavi je umrl Maks Pipan v 33-letu svoje dobe. Pokojnik je absolviraj kmetijsko šolo in si je s pridobljenimi nauki in marljivostjo uspešno uredil svoje posestvo. Pred 3 leti je ustanovil v Pragi znano slovensko trgovino z vinom. Tu je začel boleti na sušici, katera mu je v ponedeljek večer pretrgala nit življenja. N. p. v m.!

Protestni shod drž. uradnikov v soboto je bil dobro obiskan. Grmel je proti magistratu in deželnemu zboru radi slabega gospodarstva, vsled katerega je magistrat prisiljen uvajati nov davek, ki ga je deželni zbor odobril brez posebnega prigovora.

Za minolo nedeljo sklicani shod trgovcev pa se je moral radi slabe udeležbe odložiti prihodno nedeljo. Prav za prav je bilo trgovcev mnogo navzočih, toda sklicatelj (ali kako bi ga že nazivali, neki nekdanji slovenski Janež, sedaj prelevljen v Janescha), ni imel poguma otvoriti shoda. „Cosa la vol“ se je izgovarjal, „il podestà ze mio avetor e io non posso esser contro di lui“. Ta pa je — mož!

Razne vesti.

K. S. K. Jednota v Ameriki, ki je organizacija slovenskih ameriških izobraževalnih in podpornih društev, je imela, kakor posnemamo iz poročila njenega glavnega tajnika na običnem zboru dne 21. septembra 1911, 123 društev včlanjenih. Število članov je v mesecu septembru 1911 bilo 11.532. Skupna zavarovalna je znašala 9.559.999 dolarjev. Od svojega rojstva do 31. decembra 1908 je izplačala K. S. K. Jednota za posmrtnino in poškodbe 487.386 dolarjev in od dne 1. januarja 1909 do dne 21. septembra 1911 296.905 dolarjev. Skupni stroški od dne 1. januarja 1908 do dne 21. septembra 1911 znašajo pa 430.906 dolarjev.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Matno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj in ner. oddelku.

Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst.
Via delle Poste 10. — GORICA, gospodarska ulica 7.
Isdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k niemu. 315

Slovanske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Caserma 16., Gregor Zidar & C., Rocol 263, tobakarna Segolin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sežani: Fran Stofa, trgovec. v Kozini: Ivan Dekleva. 1472

V mestu izučena šivilja išče nastavljenja v kakem modnem salonu. — Ponudbe pod „Šivilja“ posterstante, Via Stadion, Trst 1913

Urar Carlo Squadrani v Trstu, ulica Sealinata št. 1. — Prodaja in popravlja ure po nizki ceni in z garancijo. Popravlja budilnice po K 1.— 8896

Josip Trampuš Trst, ulica Industria št. 3 (Sv. Jakob) pripravlja svoje pekarije. Večkrat na dan svež kruh. — Zaloga moke vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladstve in bliskoti.

Kislo zelje prve vrste 100 kg b. to kron 24.— 30 kg b. to kron 7-80. Kraševce, peverone, itd. pošilja s povzetjem Anton K. Linek - Znojmo (Česko). 8100

Odlikovana pekarna in slaščičarna VINKO SKERK - TRST

Via Acquedotto št. 15.

Podružnica: Via Miramar št. 11.

Trikrat na dan svež kruh. Prodaja vsakovrstnih bliskotov, posebno za čaj in bombonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krokov in vse predmete za peč. Najfinjša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Pina inozemna vina in likerji v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdelujejo igleničnim električnim strojem.

Guerino Marcon
Trst, via Belvedere št. 13.

Zaloga vsakovrstnega oglja in premoga.

TEODOR KORN
Trst, ul. Miramar št. 65
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE
PO NIZKIH CENAH.
Delo dobro in z jamčeno. —
Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenke.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18
ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila.

Bogomil Pino
== urar in zlatar ==
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
nasproti cerkve sv. Antona rovega
Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhano, prstanov, dijamantov in brez dijamantov, ženske verižice, zlate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Žrebanje nepreklieno dne 11. novembra 1911
Zadnji mesec! ob 8. zvečer, Schottentring 11 (Policijsko ravateljstvo) Zadnji mesec!
loterije c. kr. dunajskih policijskih uradnikov
Ena srečka 1 K in njihovih vdov in sirot Ena srečka 1 K
I. dobitok 30.000 K vrednosti. — Vrednost vseh dobitkov 70.000 kron.
Srečke v vseh menjalnicah, loterijskih kolekturah in trafikah.

Vicko Duplančič Berite in čudite se!
Trst, Campo Belvedere št. 3
priporoča sl. občinstvu svojo

ново gostilno
Toči se novo prvovrstno splitsko vino, črno, opol in belo.
CENE ZMERNE. — CENE ZMERNE.
Na debelo posebne cene.

Josip Semulič
TRST, ulica dell'Istituto št. 5
Priporoča slav. občinstvu SVOJO PEKARNO in SLADČIČARNO, v kateri se dobi cel dan svež kruh in raznovrstne slaščice. Moka iz I. mlinov ter maslo. Likeri, vino in pivo v stekli. Postrežba tudi na dom.

CANDIDO PIVA
izdelovatelj in trgovec lesnega oglja izključni
liferant vzajemne zadruge privatnih uradnikov, za lastno žago in kralnico žgalnega lesa v Dobrempolju na Kranjskem, ponuja prve vrste lesa in lesnega, fosilnega oglja itd. itd. v svinčnem zaprtih vrečah, prosto na dom na vsako točko mesta po zelo nizkih cenah.
Podrobna prodaja v ul. del Toro 4.
Isarna ulica del Toro št. 1, I. nadstropje.
TELEFON 20-56.

Prodajaln. ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst (nasproti prejšnje Corso šte. 36)
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Očali
najboljše vrste, bogata zaloga, od 70 vin. naprej. Čudeži!
„Helvetia“, ul. Barriera 19
Gramofoni in plošče.

Velika zaloga plošč s slovenskimi komadi od K 2.— naprej.
V novi trgovini
ul. Carlo Ghega 2 (bivša mircilnica)
je dospela :: partija porcelanaste
Posode
po prilagoditvenih cenah. — Samo za malo dni!

Podpisani priporočajo slavnemu občinstvu svojo
pekarno in sladščičarno
Trst, ul. Sette Fontane 834 (vokal Donadoni)
Prodaja ves dan svež kruh vsake vrste in slaščice ZALOGA MOKE iz prvih mlinov. — Vsakovrstni prepečenec (Biscottini).
JOSIP VATOVEC.

Na obroke!
Velika zaloga izdelanih oblok
Velika izbira letnih oblok za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.
Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.
Adolf Kistoris - Trst
Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

600 komadov, med temi pozlačena ura za K 4-20.
Krasna, pozlačena, najfinjša ura Anker-Remont s pozlačenim številnikom; ista ima dobrodoče 36-urno kolesje, za kar se jamči 3 leta, 1 krasna ovrtna igla s Simili-brilantom. 1 pozlačen prstan s pon. kamnom za gospode ali gospe, 1 krasen collier iz okoli 150 kristalinskih perl, najmodernejši nakit za dame, 1 krasna garnitura gumbov za zaplestnice, ovrtnike in prsi, zjamčeno 3%. Double-zlata s patentiranim zatvorom, 6 platnenih roboev, 1 eleganten žepni črnilnik iz nikla, 1 krasno zrcalce, 1 komad dišečega toaletnega mila, 1 fr. vezana beležnica 72 angleških peres. 20 različnih komadov za korespondenco in še 396 drugih predmetov ki so koristni in neobhodno potrebni. Vse skupaj z zlato uro vred. ki sama velja 4-krat toliko, stane samo K 4-20. Odpošilja po povzetju eksportna trdka

H. SPINGARN, Krakovo št. 240.
Kdor kupi 2 paketa dobi še zastoj zraven iep nož z dvema rezili Pri več nego 2 paketih, za vsak paket po 1 nož. Za to kar ne ugaja, se vrne denar. Torej je izključna vsak risiko.

Kron 6200!!
AUTOMOBILI FORD 1911
Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 voz edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najlepša kočija kar jih obstaja. — GENERALNI ZASTOPNIK
ANTON SKERL - TRST
Piazza Goldoni 10-11, Tel. 1734
Velika centralna garage, ulica del Baoli 16, vogal ulica Boschetta
TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).
Automobili na posodo po zmernih cenah.
Varstvo in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba.

Zaloga obuvala
in lastna delavnica
PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Glosue Carducci 31.
Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno
po zmernih cenah

Ker se v nekaterih javnih lokalih razpečuje navadno črno pivo z prostim označenjem „pivo dvojnega kvasa“, zato se cenj. občinstvo opozarja, da je pristno edino tisto pivo dvojnega kvasa, katero nosi varstveno znamko
ST. STEFAN

Prodajalnica manufakturnega blaga
Enrico de Franceschi
Trst, ulica delle Poste št. 10
(vogal ulice Valdirivo)
VELIKA IZBERA bombaževine, trilža, fuštanja, volnenega blaga, izdelanega moškega in ženskega perila in drobnarij
po najzmernejših cenah.

: Postrežba :
tudi na dom.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadstr.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadstr.